

ארוסה פרק רביעי סוטה

כו.

עין משפט
נר מצוה

מא א ב ג מיי פט"ו
מהל' יסורי ביאה
הלכה כ טו"ע אה"ע
סנין ד ספ"ק טו:
ד מיי פ"א מהל' סוטה
הל' י טו"ע אה"ע ס'
קמח סעי' יג:
מב ה ו ז מיי פ"ב מהל'
סוטה הלכה ז והלכה
ז:

תוספות שאג"ן

דומה לשון קלסה ולשון
חשד הוא כדאמרין בנדה
דומת עירך עלתה בך וכן
מידם הוה דיימא חמותיה
מיניה: שו"ע עומדת בחזקת
כשרות. הבת עומדת
בחזקת כשרות ולטיפה
פסולה לא היישינן דרוב
בעילות אחרי הבעל
ומבעלה נתעברה: וקינא
והביא אמר רחמנא המקנא
לה ישקנה. ואי קשיא
בקינא נמי כתיב וקנא
(והביא) את אשתו
דמשמע בעלה יקנא לה
ולא אחר. הא איתרבי
מאישי איש (אשר תשטה
אשה תחת אישה) ליה:
רב איש אמר כו. מר
מפרש היקשא דאישי
לאשה ומר מפרש היקשא
דאשה לאיש ולא פליגי:
הררן עלך ארוסה

דומה. פירש ר"ח שמלעין עליה בני אדם שהיא מונה כדגרסינן
(ביבמות דף כה.) [ואמר אצ"י אמרה לי אסן] דומי דמתא
יומא ופלגא והוא (ט) עד שיאסו וימנו זה מנורות כלבנה פ"י מנורות
נשים טעויות פשתן משור כך מפרש בגמרת א"י. מה שהביא רבינו

חננאל דומי דמתא יומא ופלגא לא
הביא אלא לראיה ולשון דומה לזות
שפתים הוא ומיחו הכא לא מיירי
דדומה כה"ג דא"כ אפי' כנס יוציא
דהא פסקין התם כפ"ב דיבמות
(דף כה.) כרבי בקלא דלא פסקי היכא
[דדומי מתא יומא ופלגא דקאמר
הואיל ומכוער הדבר תלך ואפילו
רבי יוחנן מודי הכא אס כנס ללא
יוציא:] ר"ב בעיות אחר הבעל. לא
אירי אלא בקלא דפסק דפסקין כרב
(ביבמות כה.) דלא תלך דרוב בעילות אחר
הבעל ואע"ג דרב דלמר בסוף פרק
אלמנה ביבמות (דף טז:) הבא על
ארוסתו בזית חמיו הולד ממזר
ומוקי בגמרא דדיימא מיניה ומעלמא
ולא שדין לה צלה לדייה דוקא
ארוס שדין מנאי אשתו אכל דבעל
שכנסה מודי ולשמאל ל"ש דלעולם
הולד שמוקי וכגון ליתא לדומה
גופא קמן דלישייה אכל איתא קמן
ואמרה לכשר נבעלתי נאמנת דאמרין
בפרק עשרה יוספין (קדושין דף עה.)
גבי ארוסה שעיריה אע"ג דמוקמינן
לה בפרק אלמנה לכ"ג (ביבמות טז:)
כגון דדיימא מעלמא מאי שמוקי
דלמר שמואל דזוקי שבדוקין את אמו
ואומרת לכשר נבעלתי דלמר רב
יהודה אמר שמואל הלכה כרבן
גמליאל דלמר היא נאמנת דאפילו
כרוב פסולין אללה הוא הדין האי
דקאמר הכא אל ישא דת דומה
כגון דליתא לדומה קמן דנישייה
אכל איכא למתמה לנישנא בתרא
דלמר בפרק אלמנה דבא עליה
דכ"ע לא פליגי דמתר דדייה שדין
והא הכא דבעלה קבועה אללה כל שעה
לא שדי ליה שמואל בתריה דבעל
בתר ארוס לא כל שכן ואפי' אס
מתלא וומר דשאני התם דדיימא

בזרור דבא עליה ארוס אכל גבי בעל לא ידעינן ביאה
ודאית דבא עליה מ"מ לרצא תקשה דלמר אפי' בארוסה שעיריה
אמר מסתברא דלא דיימא מיניה דבא קאמר רב הולד ממזר
ושמואל אמר הולד שמואל דלמר דיימא מיניה דמתר דדייה שדין
ליה ואפי' לרב וכ"ש שמואל והא הכא אע"ג דאית לה בעל
א"י אשה מתעברת אלא סמוך לווסתה
ובו. י"ל כגון שלא קבעה ווסת וה"ה דהמ"ל וכגון דלא קבעה ווסת אלא מילתא דפסיקא
נקט מינה לרבי והא אמרי' התם כפ' המפלת (נדה דף כה:) ההוא שפירא דלתא לקמיה דמר שמואל אמר האי בר מ"א יומא הוא
וחשיב מיום דאלוה לטבילה עד ההוא יומא ולא הוה אלא מ' יומא אמר האי דנדותה בעל וכפמיה ואודי ותקשה למ"ד סמוך לווסתה
* ונראה דמ"ד סמוך לווסתה רוב עיבורין קאמר מיהו מודי דזימנין מיקרי דמיעברה נמי סמוך לטבילתה או באחד מאותן הימים שדין
טבילתה לווסתה וכן למ"ד סמוך לטבילתה: איש איש דרבות אשת חרש וכו'. נראה דעיקר קרא לא אינטריך אלא לאוסרה
לבעל ולבועל ע"י קניו זה אכל משום לפוסלה מכתובתה לא לרין קרא דהא אפילו רבן שמעון זן גמליאל דלמר בפרק בתרא דכתובות
(דף קי:) כתובת אשה דאורייתא לאו ממש דאורייתא אלא אית ליה סמך מדאורייתא כדאמרין התם כפ"ק (דף יג.) מכאן סמכו חכמים
לכתובת אשה מן התורה אלא תנא דנקט כתובה מילתא אגב ארוסה קמ"ל דעוברת על דת לריכה התראה להפקיד כתובתה: רב איש אמר
בשם שחיגרת וגידמת אינה שותה דתתיב והעמיד הבהן את האשה. מימה לר"י מאי שנא הכא דממעט מוהעמיד וגינת רבן דכתיב
והעמיד ויערין לא ממעט אלא גוסס כפ"ק דערין (דף ז.) וכן העמדה דכתיב בקדשים בעלי מומין דלמרי' בפרק השוטים (חולין ז.) שטטה
ועדיין מפרסת דבת העמדה והערכה היא וגבי יבם כתיב (דברים כה) ועמד ואמר ואפ"ה חלין נחתכו רגליו [למטה] מן הארכובה מיהו
מחליה לא תקשי דהתם * מפרש טעמא משום דכתיב זה מעל רגלו ועיקר קרא דועמד ואמר כדריש ליה כספרי מלמד שאינו אומר
דבריו אלא בעמדה * ותירך מרדכי רחמנא זן חדש לערכין ש"מ דהעמדה ממש לא קפיד רחמנא וכן בהמה בעלת מוס עיקרה לפדיון
עומדת ולא חילק זה הכתוב בין בעלת מוס אפי' נשברו או נחתכו רגליה דלא עדיפא מאלס דלא קפיד קרא אעמידוהו: דברתיב והעמיד
הבהן את האשה ונתן ע"י בפייה. אי קשיא דהכא משמע דרב אשי צעי קרא דכתיב וצפרק נגמר הדין (סנהדרין מה:) אמרי' אמר ליה מר קשיא
צריה דרב חסדא לרב אשי ומי לא צעינן קרא דכתיב והתנן היה אחד מהם גידס או חיגר וכו' מאי טעמא לאו משום דצעינן קרא דכתיב
לא משום דכתיב קרא יתירא הוא דמשמע אי לא דהו יתירא דלא צעינן קרא דכתיב צלמא דרב שש דממעט סומא מעיני איכא
למימר קרא יתירא דהוה מנאי וועלם מאישה וכן והעמיד דלמר רב אשי איכא למימר קרא יתירא הוא דהא כתיב והעמידה

דומה. נטענת ונדברת כפי כל על ניאופיה. דומה לשון קלסה ודיבור
כדאמרין בנדה (דף טו.) דומת עירך עלתה בין והואו לאו חשד הוא
אלא דיבור יתר שהיו מדברים זה על חציבותה של בעלה ואף
קלסה לשון דיבור יתר הוא לפיכך הוא נהפך לשון צדח ולשון גנאי

כדלמר (ט) שמקלסין אותו: וזו צאה
מציאה פסולה. שמה מעובד כוכבים או
ממזר: [שזו.] הבת עומדת בחזקת
כשרות ומותרת לבעלה ולטיפה פסולה
לא חיישינן דרוב בעילות אחר הבעל
ומבעלה נתעברה: וזו אינה עומדת
בחזקת כשרות. שמונה מחמיו
ונאסרת עליו והוא אינו רואה ואינו
נוגשה וצא עליה צאקיסר: ופסנדה
נושא לכסחיה. הא ודאי מקלקלה
ליה אלא על כרחך משנשתא היא
וצעית לתרוצה ולמנאי אס נשא אדם
דומה מותר וכיון דצעית לתרוצה
אלמא תנא לאו דוקא ולא מותבינן
מינה דאיכא למימר דבא נמי טעה
ותני נמי בת דומה ואנן נמי כי
אמרין שא אדם זו ולא ישא זו לאו
לכתחילה יס יומא אחרת (ה) אכל
מי שאינו מוצא אלא שמים אלו ישא
זו ואל ישא זו: דסני רב פחליפא
כו. הלכך בת דומה כיון דכשרה
היא טוב לו שישאנה שמה מחמיו
בחזקת היתר ואל ישא דומה שמקלקלתו
לשמש עמה משנאסרה לו: היסה
פרוזה ציוסר. דאיכא למימר דרוב
בעילותיה משל אחרים: מהו. שיהו
בניה כשרים: אין אשה מסענרת
אלא סמוך לווסתה. לפני ווסת
נדומה יוס אחד דלא ידע הבעל
את ווסת נדמה דלנטרה אותו היוס
מזונות שלא מתעבר בזנות: כי
סביעי לך כו. פלוגמא דמס' נדה
(דף לא:) סמוך לטבילתה. לאחר
שטבילה ביום טבילתה או ליום ממר:
או דלמא כיון דפרוזה היא ציוסר.
לא מנאי מינטר לה שנסמטת מאללו
פתמוס: וקינא והביא. המקנא לה
ישקנה. ואי קשיא בקינא נמי הא כתיב
את אשתו דמשמע דבעלה מקנא לה
ולא אחר הא מתרבי מאיש איש *:
אשר קטטה אשה סחא אישה. קרא יתירא הוא לדרשה בסוף
הפרשה זאת תורת הקנאות וגו': לנקיש איש לאשה. כדמפרש
ואזיל למאי הלכתא: רב אשי אמר כו. מר מפרש היקשא
דאיש לאשה ומר מפרש היקשא דאשה לאיש ולא פליגי:
והעמיד

קבוע והוה לן למימר רוב בעילות אחר הבעל ולא שדי ליה צדידיה כ"ש התם: א"י אשה מתעברת אלא סמוך לווסתה
ובו. י"ל כגון שלא קבעה ווסת וה"ה דהמ"ל וכגון דלא קבעה ווסת לא תצעי לך כי תצעי לך היכא דקבעה ווסת אלא מילתא דפסיקא
נקט מינה לרבי והא אמרי' התם כפ' המפלת (נדה דף כה:) ההוא שפירא דלתא לקמיה דמר שמואל אמר האי בר מ"א יומא הוא
וחשיב מיום דאלוה לטבילה עד ההוא יומא ולא הוה אלא מ' יומא אמר האי דנדותה בעל וכפמיה ואודי ותקשה למ"ד סמוך לווסתה
* ונראה דמ"ד סמוך לווסתה רוב עיבורין קאמר מיהו מודי דזימנין מיקרי דמיעברה נמי סמוך לטבילתה או באחד מאותן הימים שדין
טבילתה לווסתה וכן למ"ד סמוך לטבילתה: איש איש דרבות אשת חרש וכו'. נראה דעיקר קרא לא אינטריך אלא לאוסרה
לבעל ולבועל ע"י קניו זה אכל משום לפוסלה מכתובתה לא לרין קרא דהא אפילו רבן שמעון זן גמליאל דלמר בפרק בתרא דכתובות
(דף קי:) כתובת אשה דאורייתא לאו ממש דאורייתא אלא אית ליה סמך מדאורייתא כדאמרין התם כפ"ק (דף יג.) מכאן סמכו חכמים
לכתובת אשה מן התורה אלא תנא דנקט כתובה מילתא אגב ארוסה קמ"ל דעוברת על דת לריכה התראה להפקיד כתובתה: רב איש אמר
בשם שחיגרת וגידמת אינה שותה דתתיב והעמיד הבהן את האשה. מימה לר"י מאי שנא הכא דממעט מוהעמיד וגינת רבן דכתיב
והעמיד ויערין לא ממעט אלא גוסס כפ"ק דערין (דף ז.) וכן העמדה דכתיב בקדשים בעלי מומין דלמרי' בפרק השוטים (חולין ז.) שטטה
ועדיין מפרסת דבת העמדה והערכה היא וגבי יבם כתיב (דברים כה) ועמד ואמר ואפ"ה חלין נחתכו רגליו [למטה] מן הארכובה מיהו
מחליה לא תקשי דהתם * מפרש טעמא משום דכתיב זה מעל רגלו ועיקר קרא דועמד ואמר כדריש ליה כספרי מלמד שאינו אומר
דבריו אלא בעמדה * ותירך מרדכי רחמנא זן חדש לערכין ש"מ דהעמדה ממש לא קפיד רחמנא וכן בהמה בעלת מוס עיקרה לפדיון
עומדת ולא חילק זה הכתוב בין בעלת מוס אפי' נשברו או נחתכו רגליה דלא עדיפא מאלס דלא קפיד קרא אעמידוהו: דברתיב והעמיד
הבהן את האשה ונתן ע"י בפייה. אי קשיא דהכא משמע דרב אשי צעי קרא דכתיב וצפרק נגמר הדין (סנהדרין מה:) אמרי' אמר ליה מר קשיא
צריה דרב חסדא לרב אשי ומי לא צעינן קרא דכתיב והתנן היה אחד מהם גידס או חיגר וכו' מאי טעמא לאו משום דצעינן קרא דכתיב
לא משום דכתיב קרא יתירא הוא דמשמע אי לא דהו יתירא דלא צעינן קרא דכתיב צלמא דרב שש דממעט סומא מעיני איכא
למימר קרא יתירא דהוה מנאי וועלם מאישה וכן והעמיד דלמר רב אשי איכא למימר קרא יתירא הוא דהא כתיב והעמידה

(א) ומספחה יבמות פ"י ב',
(ב) נדה לא: (ג) ולעיל כד: (ד)
(ה) ולעיל כד: (ו) ומוקלס
(ז) (ח) רש"ל מ"ו, (י) ונמנדר
(יא) (יב) עני' לעיל ו: (יג)
(יד) ולחיי בקלא דפסקי
דפסקין כרב דלא תלך
הס"ד ודמ"ר מה"ד דרוב
בעילות אחר הבעל ואע"ג
דרב כו. רש"ל (י) [ביבמות
ק"ג.] (י) ויעין היטב חס'
ערכין ז. ד"ה ולא אוראי].

תורה אור השלם

1. והביא האיש את
אשתו אל הבתן והביא
את קרבנה עליה צעירות
האיפה קמח שערים לא
יצק עליה שוקן ולא יזן
עליה לבנה פי מנחת
קנאות הוא מנחת זביון
מקרת עין:
במדבר ה טו
2. זאת תורת הקנאת
אשר תשטה אשה תחת
אישה ונתקאה:
במדבר ה כט
3. ושקב איש אתה
שבבת ורע ובעלם מעיני
אישה ונתקרה והיא
נטמאה ורע אין בה והוא
לא נתקשה:
במדבר ה יג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומסנרת
וכי' אמת אלא דמי
שאינו:

גיליון הש"ס

תוס' ד"ה אליבא דמ"ד
ובי' ונראה דמ"ד וכו'. ע"י
נדה דף י' ע"ב מ"ה
דו"ק: ד"ה רב אשי אמר
ובי' ותירין מרדכי רחמנא
בן חרש וי"ל כפ"ל וכו'
בתמי' פ"א דערין מ"א:

מוסף רש"י

דומה. לשון יענן (נדה
טו.) ואשת שעמם.
לקוי בתמיון לב (לעיל
כה.)
הררן עלך ארוסה